

Emil Andersson

SPANIEN I REVOLUTION

**Vad lär oss den
blodiga kampen
för demokratin ?**

**En orientering i fråga om
landets ekonomiska sociala
och politiska struktur**

Upplysningsskrift utgiven av Socialistiska Partiet

Pris 20 öre

A/B Politikens Tr., Sthlm 1936

Rebellerna.

75,000 döda och 200,000 sårade, brända byar och ödelagda städer — se där det hittillsvarande resultatet av det spanska inbördeskriget, som reaktionära militärer och fascister i mitten av juli igångsatte mot den demokratiska vänsterborgerliga regeringen! Insurgentledarna eftersträvar en militärdiktatur och vill förintä arbetarrörelsen. De stöder sig på officersskåren inom armen i moderlandet och Marocko. Vid deras sida står den katolska kyrkan med sitt andliga inflytande och sina miljonskatter, vilka effektivt kompletteras av de rika godsägarna samt industri- och finansbaroner. De fascistiska organisationerna och särskilt den katolska folkfronten kring Gil Robles — själen i den sista reaktionära regeringen, som måste avgå efter folkfrontens valseger i februari i år, försöker organisera den erforderliga massbasen för rörelsen.

Regeringsfronten.

Den nuvarande regeringen bildades av den republikanska vänstern, som jämte socialdemokraterna och kommunisterna hade del i folkfrontens seger. Den ändrades vid revoltens utbrott två gånger på 24 timmar. Dess borgerliga grundval är föga pålitlig. Dess styrka gentemot rebellerna utgörs av väpnade arbetarna av alla riktningar. Då meddelandet om officerarnas resning kom, tilltvingade sig arbetarorganisationerna i Madrid, Barcelona och andra städer beväpning. Sedan dess står arbetarbataljonerna — den syndikalistiska C. N. T:s samt de fria fackföreningarnas, socialdemokraternas och kommunisternas organisationer — i främsta linjen mot reaktionen. Det var de som tvingade regeringen till motstånd och slog tillbaka reaktionen. Utan de beväpnade arbetarnas hjälp hade de fåtaliga regeringstrognas delarna av armen, flottan och flygvapnet, vilka alla står på regeringens sida, varit maktlösa mot insurgenterna.

Oklar är böndernas och lantarbetarnas hållning. Det ser ut som om de skulle förhålla sig passiva efter de senaste årens erfarenheter och nederlag. Utan bönderna kan emellertid ingen av de båda partierna vinna en definitiv seger.

Utanför de spanska hamnarna ligger de utländska krigsfartygen. Även här är fronterna delade. Italien och Tyskland sympatiserar öppet med rebellerna. Mussolini har sänt aeroplan, vapen, ammunition och piloter. Kommendanten över de tyska krigsfartygen har avlagt ett officiellt besök hos insurgentgeneralen Franco i Ceuta. England och Frankrike intager en avvaktande hållning; de fruktar för en konflikt om Spanien och de fruktar lika mycket för de beväpnade arbetarnas seger. Det sistnämnda bestämmer också den övriga borgarklassens hållning. En blick på pressen är tillräcklig för att visa att borgarnas sympatier är hos rebellerna, och att de fruktar de "röda". Klassinstinkten och klassintresset förnekar sig icke. Det framstegsvänliga Spanien har sina vänner endast och allenast inom världens arbetarrörelse.

Spanien har med de senaste händelserna återigen ställts i medelpunkten för klasskampen och de imperialistiska uppgörelserna. Bakgrunden till dessa båda skall därför påvisas här. Det är icke tillräckligt att alla världens arbetare beundrar de spanska proletärens kamp mot reaktionen och visar dem detta genom offer eller demonstrationer, — de måste försöka förstå de klassmässiga orsakerna samt händelsernas förlopp och eventuella resultat, så att den internationella arbetarrörelsen kan draga sina lärdomar därav.

Spanien i den imperialistiska konflikten.

Det är i dag ställt utom allt tvivel att de spanska reaktionärerna sedan länge vidtagit sina förberedelser och att dessa också omfattar förbindelser med utländska makter, i synnerhet Italien.

Spanien har sedan flera år gällt som Frankrikes säkra bundsförvant, med vilket det har de marockanska intressena gemensamt och för vilket det från Balearerna bildar en säker täckning på vägen mellan Sydfrankrike och Nordafrika. Insurgentgeneralen

Franco har redan öppet erbjudit Italien sina tjänster. Om han segrar kommer Frankrikes förbindelse med sina kolonier i ett farligt spansk-italienskt grepp.

På Spaniens sydspets försvarar England i Gibraltar tillträdet till Medelhavet och vägen till Suezkanalen. Mitt emot ligger den starkt befästa spanska örlogshamnen Ceuta. Italienskt inflytande i Ceuta blir ännu outhärdligare för England än en italiensk övervikt i Abessinien. England och Frankrike utger sig i dag för att vara neutrala. Frankrike vågar icke ens utlämna de av den spanska regeringen sedan länge beställda aeroplanen. Mussolini är icke så finkänslig; han skickar aeroplan, vapen, ammunition och officerare till Spanien. Men det kan icke råda något tvivel om den saken: Spanien utgör ett farligt sprängämne i de imperialistiska stridigheterna. Det i utveckling stadda tysk-italiensk-österrikisk-ungersk-bulgariska blocket i Centraleuropa söker ett stöd i västra Medelhavet samt hotar Englands och Frankrikes ställning i Spanien, därför sänder fascisterna flygmaskiner och vapen till rebellerna.

Vad det gäller.

För världens arbetarrörelse står, ännu mera än den imperialistiska sidan av saken, de spanska händelsernas klasskaraktär i förgrunden. Reaktionens nederlag eller seger har sin väldiga betydelse för den fortsatta utvecklingen av den stora uppgörelse som arbetarrörelsen sedan flera år haft med reaktionen och fascismen. Det vet också hela världens borgarklass. Det är nämligen klart att efter alla angrepp och strider om den spanska republiken kan arbetarna icke nu stanna vid blotta försvaret av det hittillsvarande tillståndet, såvida utgången skall betyda ett nytt nederlag. I dag rör det sig i Spanien om att förändra republikens sociala innehåll.

Spaniens sociala struktur.

Spaniens sociala struktur har på de sista århundradena endast ändrats oväsentligt. Till och med vänsterregeringarna 1931-1933 och den nya folkfrontregeringen sedan februari i år har härvid föga utträttat. Detta kan i dag bli dess öde.

Befolkningens sociala struktur beror helt och hållet på jordens fördelning, då c:a två tredjedelar av befolkningen har sin utkomst av jordbruket. Sedan landets erövring från morerna har de feodala adelsmännen (granderna) och kyrkan ägt jorden. Spanien har ännu inget fullständigt lantmäteri, varför noggranna statistiska uppgifter saknas. Men det är tillräckligt att veta, att hälften av den hittills uppmätta jorden tillhör 13,000 ägare, vilka vardera innehar 250 hektar. Den andra hälften fördelar sig bland 770,000 ägare med mindre än 250 hektar vardera. För de bördigaste delarna av Spanien betyder 250 hektar mycket.

Ännu tydligare framgår befolkningens indelning av den övriga statistiken. En del av storgodsen är utarrenderade åt små arrendatorer, — denna jord utgör ungefär en tredjedel av den uppmätta jorden. Återstoden är storgods. 1,440 gods med över 1,000 hektar vardera brukar sammanlagt 2,800,000 hektar. De 98 procenten av jordbruken, vilka odlar mindre än 10 hektar vardera och utgör 6.3 miljoner till antalet, bearbetar 7,500,000 hektar. Alltså 98 procent av alla jordbruk (med mindre än to hektar) odlar 36 procent av landets jord. De återstående 2 procenten odlar däremot 64 procent av jorden. Mot 200,000 jordbrukare med mera än to hektar står 5 miljoner lantarbetare och småbönder, vilka under den nuvarande agrarkrisen lever i värre armod än någonsin förut.

Lantarbetarnas och de fattiga böndernas nöd.

Kyrkans och de spanska grandernas rikedom beror på lantarbetarnas och arrendatorernas fattigdom. Feodaltherrarna och kyrkan lämnar bara ut så mycken jord till odling, att deras monopolvinster icke äventyras. Så lämnar bara 27 procent av Spaniens jord skördar, fastän 75 procent är lämplig för odling. Resten ligger i träde eller användes som jaktmarker, delvis upptages denna jord av skog, där den spanska *korkeken* frodas och exploateras industriellt.

Spaniens skördar är små. Med halvt utsvultna lantarbetare kan man icke bedriva modernt jordbruk, och arrendatorerna är ständigt hotade med uppsägning. Men arrendekontrakten är så avfattade att alla av brukaren åstadkomna förbättringar kommer ägaren ensam till godo. För stora delar av Spanien är bevattningsanläggningar outhärliga. De befinner sig i dag i ett sämre tillstånd än på morernas tid. I många trakter tjänar de att skaffa jordägarna inkomster men är icke till för att förse jorden med vatten. Det är självklart att arbetslösheten bland lantarbetarna är ofantligt stor. På de sista åren har den uppgått till omkring 60 procent.

En stor del av det spanska jordbruket är hänvisat till export: vin, oliver, apelsiner, citroner, fikon, mandlar o. s. v. utföres till andra länder. Det spanska vinet representerar en tredjedel av hela världsproduktionen och olivskörden är hälften av hela världens. Men endast en femtedel av vinet och oljan kommer på världsmarknaden. Agrarkrisen och storgodsägarnas odlingsinskränkningar har stegrat den spanska lantbefolkningens nöd till det yttersta.

Städernas befolkning, och särskilt arbetarna, har drabbats hårt av krisen. Spaniens industriella utveckling befinner sig ännu i sin början. Utvinningen av järn, kol och kvicksilver har gått hastigt tillbaka sedan 1929. Den minskade exporten har starkt drabbat transportarbetarna. Arbetslösheten har överallt antagit avskräckande former. Marockos erövring krävde stora kapitalinvesteringar, men medförde inga intäkter. Landet befinner sig sedan flera år under krisens tryck.

Spanien i revolution.

Sedan flera decennier har det jäst i Spanien. De borgerligliberala krafterna har försökt spränga den trånga feodala ramen. Arbetarrörelsen framträdde på arenan, först mestadels i anarkistisk och syndikalistisk gestalt. Förgäves sökte de gamla samhällsmakterna — feodaltherrarna, kyrkan och monarkin — hävda sin ställning. Primo de Riveras diktatur lyckades för en tid hejda flodvågen, men sedan måste den också vika. Monarkin företog en serie manövrar för att hålla sig kvar, men det var förgäves. I april 1931 nödgades Alfonso XIII lämna landet och revolutionen började. Ur valen 1931 framgick en socialdemokratisk regering.

Reformismens svek.

Massorna väntade hastiga och genomgripande reformer, arbetarna på det sociala området och bönderna för jordbruket. Ingendera av dessa förhoppningar har infriats. Grandernas och kyrkans makt förblev lika orörd som industribaronernas. Massorna grep då själva initiativet. I de provinser där storgodsväldet var som mest utbrett reste sig bönderna och tillägnade sig jorden, som de odlade. Detta drabbade särskilt kyrkorna, klostren och en mängd religiösa stiftelser. Regeringen skickade ut trupper mot dem. Bönderna och lantarbetarna stack kyrkorna i brand och stormade klostren.

I städerna strejkade arbetarna för en förbättring av deras läge, för fackliga rättigheter, bättre löne- och arbetsförhållanden samt för organisations- och mötesfrihet. Regeringen gav efter för de besuttnas krav och tröstade arbetarna med löften. Några mindre reformer genomfördes i

parlamentet, men befolkningens sociala förhållanden förblev oförändrade trots revolutionen. Den borgerliga revolutionen blev icke ens fullständigt genomförd. De ur 1931 års revolution framgångna vänsterregeringarnas värsta försummelse var att de lämnade armén, rättsväsendet och förvaltningen oförändrade. Inom officersskåren och den högre ämbetsmannakåren gjorde sig reaktionen bred som förut. Dess förbund med kyrkan var också obrutet.

Den första socialdemokratiska regeringen vek snart för en borgerlig. Denna föll i sin tur för den reaktionära Lerroix-ministären 1933. Flera omgestaltningar försköt dess karaktär alltmera åt höger, tills terrorvalen 1934 gav parlamentet en reaktionär majoritet, ur vilken sedan regeringen Lerroix-Gil Robles framgick. Den representerade den öppna kontrarevolutionen.

Arbetarrörelsen.

Under dessa år hade arbetarna bemödat sig om att genomdriva sina krav genom en rad strider. Strejker bland hamnarbetarna, lantarbetarna, gruvarbetarna o. s. v. avlöste varandra. Regeringarna ställde efter gammal vana statsmaktens krafter till förfogande. Mobiliserandet av militär eller den nyinrättade statspolisen eller civilgarderna stod på dagordningen, och nästan ingen strejk avlöpte utan blodiga offer. Men de flesta strider slutade trots partiella och skenbara framgångar som nederlag. Massornas stridskraft och kampvilja avtog, medan å andra sidan handlingar av individuell terror och väpnade angrepp från det revolutionära avantgardets sida ökades.

Arbetarrörelsen saknade revolutionär erfarenhet och målmedveten ledning. Å ena sidan hade revolutionen drivit nya skikt av proletariatet och småbourgeoisin över till reformismen. Besvikelsen kom dem att övergå till radikala borgerliga och halvfascistiska grupper. Den halvfascistiska katolska folkrörelsen under ledning av Gil Robles drog nytta därav. Å andra sidan beslöt sig de radikaliserade lagren för anarkismen och syndikalismen och tog ställning mot det systematiska politiska arbetet.

Det kommunistiska partiet förföll i Spanien som överallt till "tredje periodens" ultravänsterpolitik. Socialdemokratin var socialfascistisk, anarkisterna och syndikalisterna skälldes för kontrarevolutionärer, men ingen av arbetarrörelsens båda riktningar betraktades ur sin historiskt betingade ståndpunkt. De marxistiska elementen inom kommunistpartiet, som till exempel representanterna för Katalonien och gruvarbetarna i norra Spanien — Maurín och Nin — blev uteslutna såsom trotskister. Detta helt enkelt därför att de hävdade att vägen till den proletära revolutionen kunde följas med framgång endast om arbetarna tillsammans med de småborgerliga och bondemassorna gick in för den borgerliga revolutionens genomförande och förverkligande.

Kontrarevolutionen segrar.

År 1934 utbröt, efter en långvarig lantarbetarstrejk som slutade med ett nederlag, den stora resningen bland gruvarbetarna i Andalusien. I flera veckor behärskade arbetarna denna provins. Samtidigt proklamerade de kommunistiska grupperna i Katalonien — under utnyttjande av de sedan decennier pågående separatistiska strävandena i provinsen — Kataloniens oavhängighet. De båda resningarna kvävdes slutligen i blod. Och kontrarevolutionen under ledning av Gil Robles började sitt hämndfälttåg mot arbetarna och deras organisationer. Tio-tusentals revolutionära arbetare kastades i fängelse, plågades och torterades, många dödades. Tusentals människor måste fly ur landet. Men kontrarevolutionen fick ingen glädje av sin seger. Arbetarna var slagna i kampen, men de hade trots nederlaget ännu tillräckligt med krafter kvar. De drog lärdomar av sina fel och försummelser under den gångna tiden och

fortsatte kampen.

Arbetarrörelsen formerar sig på nytt.

Genom arbetarklassen gick en stark längtan efter enhet och gemensamt försvar för sina intressen mot reaktionen. Partierna och organisationerna reagerade på olika sätt däremot. Inom socialdemokratin samlade sig en vänsterflygel under ledning av Largo Caballero, vilken Gil Robles läta kasta i fängelse. Han ville fortsätta den spanska revolutionen utöver ramen av de borgerliga kraven, om så krävdes också med hjälp av proletariatets diktatur. Mot honom stod den ärkereformistiska högerflygeln under ledning av Besteides, som ville söka anslutning till de borgerliga och ännu i dag strävar i denna riktning.

Bland syndikalisterna, som heroiskt kämpat i många strejker och aktioner över hela landet men icke deltagit i det av kommunisterna understödda upproret och icke understött Kataloniens kamp för sin självständighet, utvecklades under reaktionens slag uppfattningar som gick in för att deltaga i och utnyttja även de demokratiska institutionerna t. ex. valen. Kommunisterna uppgav på initiativ från Komintern sin ultravänsterpolitik och gick fram på den bekanta folkfrontlinjen, gemensamt med socialdemokrater och vänsterborgerliga. Deras ungdomsförbund förenade sig t. o. m. med socialdemokraterna.

Marxisterna inom P. O. U. M. (Partido de Unificación Marxista eller Marxistiska enhetspartiet), som tillsammans med det engelska I. L. P. är anslutet till den Internationella Byrån för Revolutionär Socialistisk Enhet, representerade närmast under Mauríns ledning och senare i förening med Nin parollen om arbetarnas och böndernas enhet, men också parollen om gemensam kamp med syndikalistiska och anarkistiska organisationerna. De vann därmed ett starkt inflytande, särskilt i Katalonien.

Gil Robles' störtande.

Året 1935 medförde en ny tillspetsning av situationen. Man märkte att arbetarklassen började hämta sig efter nederlaget. Man såg också att de borgerliga och småborgerliga elementen radikaliserades. Kabinettet Gil Robles måste göra eftergifter och den gjorde det med alla gester av social demagogi, såsom fascismen gjort överallt. Men naturligtvis lyckades det icke lösa några av de svävande sociala frågorna.

Gil Robles-regeringen tog till exempel itu med agrarreformen. Den gjorde det säkerligen icke för att åstadkomma någon omvälvning av de bestående förhållandena, men den strandade även vid det svagaste försök att uträtta något — på motståndet från kyrkan och reaktionen. I provinsen Estremadura hade lantarbetarna 1931 för att icke svälta ihjäl bemäktigat sig storgodsägarnas i träde liggande jord och odlat upp den för egen räkning. Den katolska folkaktionens minister ville i slutet av år 1934 avskaffa detta tillstånd och på laglig väg tvinga lantarbetarna till att betala arrende för jorden åt de forna ägarna. Staten skulle garantera arrendebetalingen. Då detta lagförslag, som också kallades agrarreform, framlades i parlamentet, åberopade sig ministern på dess konservativa anda. Men han hänvisade också till de sociala förpliktelseerna, vilka motsvarade den påvliga encyklikans anda, samt framhöll därjämte faran för revolutionen. Han led ett fullkomligt nederlag: man kallade honom anarkist och revolutionär. En katolsk tidning skrev ironiskt: ”Jesus har alltid talat om barmhärtighet, men aldrig om arrendekontrakt” ... En deputerad förklarade fritt och öppet: ”Antingen det är sovjetstjärnan eller korset kan kvitta mig lika, om jag icke längre får rå om min jord!” Det var reaktionens anda renodlad. Det var klart att verkan på befolkningen icke kunde utebli. Den kom i februari 1936.

Vänstervalen 1936.

Regeringen var tvungen att utskriva val. De vänsterborgerliga, socialdemokraterna och kommunisterna sammanslöt sig till en folkfront. Med denna inledde också P. O. U. M. ett valtekniskt samarbete, utan att binda sig vid folkfrontens program. Partiet ville icke uppoffra arbetarklassens vittgående mål för samarbetet med de borgerliga och reformisterna. Folkfronten svävade i fullständig oklarhet rörande stämningen bland massorna. Inför regeringens terror övervägde den ännu några få dagar före valen om den skulle anbefalla massorna att icke delta i valkampen. Valet den 16 februari skänkte folkfronten en genomgripande framgång. Denna erövrade 262 mandat av 474, varav arbetarnas representanter tog 107. Följden av valsegern blev en borgerlig vänsterregering.

Regeringen var på förhand tvungen att göra en rad eftergifter åt arbetarklassen. De måste hemkalla de i Andalusien ännu allttjämt stationerade främlingslegionärerna, vilka undertryckt 5934 års resning. De måste förorda om frigivandet av 30,000 politiska fångar. Massorna hade i de flesta fall icke väntat tills regeringens dekret korn, utan själva befriat fångarna. Regeringen måste vidare förordna att de efter oktoberrevolten avskedade arbetarna återtogs i sitt arbete. De måste också vidtaga åtgärder mot reaktionärerna. Sålunda fängslades till exempel Primo de Riveras son, som var en av fascisternas ledare. Landets reaktionäre president avgick från sin post och lämnade Spanien. Under massornas tryck skulle regeringen också upphäva en rad reaktionära lagar från Gil Robles-regeringens tid. Men framför allt riktade sig arbetarnas angrepp mot den katolska kyrkan och den starkt reaktionära officerskåren. De franska arbetarnas strejker och fabriksöckupationer gav rörelsen en ny impuls.

Folkfont eller revolution.

Den borgerliga regeringen stretade emot genomförandet av arbetarkraven. Den såg sin roll i att slå en brygga mellan de tillspetsade sociala motsättningarna och spänningarna. Den fann stöd — hos reformismens högra flygel. Och då kominternpartiet, troget sin nya roll, icke ville organisera arbetare- och bondemassornas utomparlamentariska front, utan inskränkte sig till att stödja folkfrontregeringen, måste regeringens åtgärder allttjämt åter fördröjas och försvagas. Och ännu en fara framstod allt starkare och starkare.

De syndikalistiska och anarkistiska arbetarna trängde framåt. De sökte uppnå sina krav medels strejker. Det hände gång på gång att de strejkande syndikalistiska organisationerna råkade i motsats till de fria fackföreningarnas, socialdemokraternas och kommunisternas, vilka tillhöll sina anhängare att betrakta folkfrontregeringens stödjande som sin första och huvudsakligaste uppgift: Under de senaste månaderna uppstod ständiga slitningar, ja, det förekom till och med skottväxling mellan de enskilda arbetarriktningarna. Arbetarklassens splittring hotade att få ödesdigra följder.

Men i det stora tillspetsades klassmotsättningarna, ty icke heller de kontrarevolutionära låg på latsidan. De utnyttjade regeringens obeslutsamhet och tvekan, men också oenigheten inom arbetarnas led. De förberedde det nuvarande upproret. De försäkrade sig om majoriteten inom officerskåren, bland prästerskapet och de fascistiska organisationerna samt inledde också, såsom de senaste händelserna tydligt visat, förbindelser med fascismen i Italien och Tyskland. Och den 17 juli bröt det löst.

Reaktionen mördar ...

Reaktionen gick fram med känd brutalitet och beslutsamhet. Den mördade sina motståndare utan barmhärtighet. De som icke fogade sig efter den, antingen det nu var i armén, förvalt-

ningen eller annorstädes, blev helt enkelt nedskjutna. Kyrkan välsignade vapnen. Rebellerna begagnade sig av främlingslegionen. De hade i Nordafrika till och med mobiliserat de infödda trupperna, emedan de ämnade överföra de reguljära trupperna och främlingslegionen till fastlandet för att kämpa mot madridregeringen och arbetarna. Rebellerna utnyttjade också hänsynslöst sina förbindelser med utlandet.

Den borgerliga regeringen och dess folkfront tvekade i första ögonblicket. Men arbetarna visste vad det gällde. De genomförde sin beväpning, bildade milistrupper och röda garden samt upptog energiskt kampen mot rebellerna. De kände sina motståndare. Gamla erfarenheter hade lärt dem att reaktionen icke ger någon pardon. Terrorakterna under oktoberupproret från de reguljära truppers och främlingslegionärens sida, tortyren i fängelserna och tukthusen var i allas minne, och hade gjort sin verkan. "Ingen pardon gives", så lydde parollen, "klassfienden ger heller ingen!"

Vem kommer att segra?

Rebellerna överraskade med sitt angrepp — om kanske icke re• geringen, så likväl arbetarna. Insatsen av deras överlägsna organisation och vapen gav dem närmast framgångar i nästan alla storstäder. Men sedan gjorde sig arbetarnas motaktion gällande. Deras klassmedvetenhet, sammanhållning och offervillighet utgör den bästa förutsättningen för motståndet.

Men det viktigaste blir att vinna lantbefolkningen. Rebellerna arbetar å ena sidan med terror, men å andra sidan försöker de också utvidga sin massbas genom löften. Sålunda har de i Sydspanien lovat alla arbetslösa hyresfri bostad så länge arbetslösheten varar. Bönderna skall få jord o. s. v. Gentemot dessa löften kan arbetarna sätta sin vilja att förverkliga en reform av landets sociala och politiska struktur. De måste visserligen tvinga regeringsmakterna att uppgiva sin hittillsvarande politik som karaktäriseras av tvekan och halvheter.

Den viktigaste garantin för arbetarnas seger är arbetarklassens enande. Om proletariats organisationskraft är tillräckligt för att utöver partistrider och fackliga meningsskiljaktigheter skapa enhet med egna klassorgan, aktionsutskott och råd, i vilka bönderna och medelklassen i städerna drages med, så kan man icke tvivla på segern.

För Katalonien har skapats dylika enhetsutskott, icke minst under P. O. U. M:s inflytande och alla arbetarnas organ arbetar gemensamt.

Farorna för arbetarfronten.

Farorna är tämligen tydliga. De rör sig framför allt om splittringen. I själva kampen torde denna fara icke vara stor, ty fascisterna tvingar de olika meningsriktningarna att hålla samman. Reformisterna kommer förmodligen att vilja nöja sig med att trygga den borgerliga republiken. Det är sannolikt att icke heller kommunisterna vill gå utanför folkfrontens mål. Om arbetarrörelsen fasthåller vid dessa mål, så kan nederlaget icke utebli, ty då kommer de borgerliga krafterna att ha möjlighet att samla sig och med hjälp av den i grunden förändrade borgerliga statsmakten bärga den slutliga segern för sina intressen.

Händelsernas lärdomar,

Kampen har icke slutat när dessa rader skrives . Men man kan redan nu draga viktiga lärdomar för arbetarrörelsen i dess helhet. Striderna har visat att trots alla arbetarnas framgångar vid valen är reaktionen alltjämt på offensiven och har initiativet. Den har sina främsta stöddepunkter i statsmakten, i armen, inom rättsväsendet och i den katolska kyrkan. Så är fallet i

varje land. Inom armen samlar sig sekelgamla feudala och borgerliga traditioner. Inom en borgerlig armé tvingas både arbetare och frihetssinnade borgare av disciplin och befäls-godtycke under den reaktionära officerskårens ok. Så går det till inom varje stående armé. I Spanien visar det sig åter tydligt att armen icke är något vapen för demokratins försvar. Så har hittills icke heller varit fallet i något land. Alltid ställer sig den stående armen på reaktionens sida och alltid går den mot arbetarna. Och officerarna är reaktionens bärare.

Spanien har med all tydlighet visat att endast den väpnade arbetarklassen under ledning av egna organisationer och i egna milisförband — där arbetarna själva väljer sina befälhavare — kan erbjuda ett säkert skydd åt demokratin och folkets väl. Till sådana milisförband gäller det därför att förvandla den stående armen i alla länder.

Spanien visar också att de besittande nästan utan undantag ställer sig på reaktionens sida och stödjer den finansiellt. Spanien uppmanar därför arbetarna att överallt jämte den militära makten också bryta reaktionens och bourgeoisins ekonomiska makt. Detta kan icke ske på annat sätt än genom att arbetarna tillkämpar sig kontrollen över hela näringslivet. Denna kontroll kan icke överlåtas åt den borgerliga statsmakten, den måste utövas av arbetarnas organisationer och organ på arbetsplatserna. I Spanien har de väpnade arbetarna utöver denna kontroll också övertagit driften av fabrikerna.

För Spanien är — det visar stridernas förlopp ånyo — som en naturlig följd av landets ekonomiska och sociala struktur agrarfrågans lösning den närmast liggande uppgiften, sedan rebellerna slagits ned. Denna agrarreform är också den första förutsättningen för ett bättre förseende med livsmedel och andra varor, för ett höjande av befolkningens levnadsstandard. Den kommer tillika att göra bönderna och lantarbetarna till ett säkert stöd för publiken. Jorden måste komma i lantarbetarnas och småböndernas ägo.

Agrarreformen kommer också att bryta kyrkans väldiga makt. Den fräntager kyrkan de materiella resurserna och därmed det viktigaste stödet. I övrigt kommer kyrkan att tillfogas ett kännbart slag genom en omfattande folkupplysning.

Man kan i detta ögonblick icke förutsäga, huruvida arbetarnas politiska och organisatoriska kraft kommer att räcka till för att förvandla det borgerliga Spanien till en proletär stat. Naturligtvis tar arbetarna genom de nuvarande striderna ett väldigt steg framåt. Det är möjligt att krafterna icke räcker till. Då kommer den spanska arbetarrörelsen att stå inför den oundvikliga uppgiften att gestalta republiken så, att den erbjuder möjlighet att på kort tid förändra landets sociala struktur.

Statsapparatsens hänsynslösa rensning från alla reaktionära och antidemokratiska element, armens omgestaltning till en milis med rätt att bära vapen för alla arbetande samt självvalda befälhavare kommer att utgöra nästa mål. För att trygga statsapparaten mot reaktionära inflytanden torde det bli nödvändigt att arbetarnas organisationer inrättar kontrollorgan. Om till denna statliga, av arbetarna kontrollerade maktapparat också kommer arbetarnas och deras organisationers kontroll över näringslivet, då har den spanska arbetarklassen gett reaktionen ett svar som omöjliggör dess återvändande, men för arbetarna själva öppnar vägen till framtida socialistiska samhällsformer.

Vi betvivlar inte att arbetarna kommer att finna vägen till detta mål, ty vi vet att vår broderorganisation, P. O. U. M. sätter detta mål för de spanska arbetarna. Partiet uppställer följande kamparoller:

Beväpna er! Bilda arbetarmiliser!

Bilda arbetare-, soldat- och gardistkommittéer!
Arbetarkontroll över produktionen!
Bönder, jorden tillhör er genom revolutionens dekret.
Tag den i besittning!
Den revolutionära alliansen mellan arbetare- och bondeorganisationerna kommer att trygga segern!

Lästips – mer om spanska inbördeskriget från SP

[Socialistisk Tidskrift om spanska inbördeskriget](#) (1936-39)

Ture Nerman: [Spansk resa våren 1937](#) – en artikelserie från *Folkets Dagblad*

[Socialistiska Partiet och POUM](#) – artiklar ur *Folkets Dagblad* våren 1937

[Processen mot POUM](#) – Artiklar ur *Folkets Dagblad* och *Arbetaren* (1938)